

entuzjaści edukacji

BILANS KOMPETENCJI POCZĄTKUJĄCYCH NAUCZYCIELI

**– przedstawienie wyników badania
początkujących nauczycieli**

dr Dominika Walczak

Instytut Badań Edukacyjnych

Badanie początkujących nauczycieli

- Czas realizacji badania:

- wiosna, lato 2011 roku.

- Próba badawcza:

- 45 szkół** na terenie trzech województw: łódzkie (15 szkół), małopolskie (16 szkół) i warmińsko-mazurskie (14 szkół).

- Zróżnicowanie szkół pod względem:

- typu (podstawowe, gimnazja i szkoły średnie – po 15 placówek z każdego poziomu),

- organu prowadzącego placówkę (41 szkół publicznych i 4 niepubliczne)

- lokalizacji (7 szkół wiejskich, 11 szkół w miastach do 50 tysięcy mieszkańców, 27 szkół w miastach powyżej 100 tysięcy mieszkańców).

- W ramach badania zrealizowano:

- 76 indywidualnych wywiadów pogłębionych z nauczycielami** pracującymi w zawodzie nie dłużej niż 5 lata

- 45 indywidualnych wywiadów pogłębionych z dyrektorami szkół**, w których pracują początkujący stażem nauczyciele.

Badanie początkujących nauczycieli

Początkujący nauczyciel - młody stażem nauczyciel (0-5 lat pracy w zawodzie nauczyciela).

Kompetencje - wszystko to, co dana osoba wie, rozumie i potrafi wykonać, czyli jej skumulowane efekty uczenia się.

Samocena początkujących nauczycieli

Atuty:

- wiedza merytoryczna z zakresu prowadzonego przedmiotu,
- wiedza metodyczna,
- gotowość i potrzeba ciągłego:
 - ✓ doskonalenia zawodowego,
 - ✓ poszukiwania ciekawych form prowadzenia zajęć,
 - ✓ nawiązywania lepszego kontaktu z uczniem,
 - ✓ motywowania ucznia do nauki.

Słabości:

- problemy z utrzymaniem dyscypliny w klasie,
- trudności w relacjach z uczniami,
- bezradność w zetknięciu z problemami uczniów,
- brak kompetencji wspierających kontakt z rodzicami uczniów,
- problemy z czynnościami administracyjno-sprawozdawczymi,
- nieznajomość obowiązującego prawa oświatowego,
- trudności z zarządzaniem procesem kształcenia uczniów,
- trudności w zarządzaniu własnym budżetem czasu.

Poszukiwana. Poszukiwany – idealny nauczyciel w opinii dyrektorów szkół

Idealny nauczyciel/pracownik to przede wszystkim osoba:

- świadoma specyfiki pracy nauczyciela,
- lubiąca pracę z dziećmi i młodzieżą,
- traktująca swoich uczniów podmiotowo,
- świadoma wyzwań i trudności związanych ze specyfiką zawodu,
- dbająca o samorozwój, samodoskonalenie,
- kreatywna,
- odważna,
- otwarta na nowości,
- kontaktowa,
- stanowcza,
- odpowiedzialna,
- etyczna,
- zdyscyplinowana i punktualna,
- solidna,
- cierpliwa,
- dyspozycyjna
- chętna do współpracy z innymi nauczycielami,
- umiejącą zainteresować uczniów i zachęcać do nauki,
- posiadającą dużą wiedzę merytoryczną z zakresu nauczanego przedmiotu, metodyczną, pedagogiczną i psychologiczną,
- efektywnie zarządzająca czasem – swoim i uczniów,
- potrafiąca systematycznie dążyć do wyznaczonych celów kształcenia,
- sprawnie poruszająca się po rynku edukacyjnym w tym szkoleniowym i wydawniczym,
- ciekawa świata.

Słabe strony początkujących nauczycieli w opinii dyrektorów szkół

- brak praktycznego przygotowania do wykonywania zadań opiekuńczych, wychowawczych i dydaktycznych,
- brak kompetencji niezbędnych do realizacji zadań opiekuńczych i wychowawczych, w tym wiedzy psychologicznej,
- problemy z dopasowaniem używanego przez siebie języka do poziomu uczniów,
- problemy ze sprostaniem roli wychowawcy klasy,
- trudności ze współpracą z innymi nauczycielami,
- trudności z czynnościami administracyjno – sprawozdawczymi,
- problemy z projektowaniem procesu kształcenia,
- brak znajomości prawa oświatowego.

Mocne strony początkujących nauczycieli w opinii dyrektorów szkół

- umiejętność wykorzystania w toku prowadzenia nowoczesnych technologii informacyjnych,
- znajomość języków obcych,
- wysoki poziom wiedzy merytorycznej,
- posiadana świadomość ryzyk, trudności związanych pracą w szkole i traktowanie ich jako wyzwań.

Słowo na koniec

Wymienione braki kompetencji początkujących nauczycieli nie przekreślają bycia dobrym pracownikiem.

To co niezwykle istotne w procesie dążenia do nakreślonego przez respondentów typu idealnego nauczyciela, to **PASJA**.

Wiara w sens i cel swojej pracy, poczucie spełnienia, radość z wykonywanego zawodu to nieoceniona kompetencja wchodzących do zawodu nauczycieli.

Pytanie - jak owej pasji nie zgubić, jak ją wzmocnić i jak inspirować nią całe środowisko szkolne?

entuzjaści edukacji

„Badanie jakości i efektywności edukacji oraz instytucjonalizacja zaplecza badawczego”

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Instytut Badań Edukacyjnych

ul. Górczewska 8, 01-180 Warszawa

tel.: (22) 241 71 00, e-mail: ibe@ibe.edu.pl